

Theosofische Orde van Dienst (TOS)

*'Een vereniging van hen die liefhebben
in dienst van al wat lijdt.'*

De bijzondere aard van de TOS

De vraag wordt wel eens gesteld: Waarom zou ik ervoor kiezen om deel te nemen aan de TOS in tegenstelling tot een reeds bestaande liefdadigheidsinstelling? De Engelse theosofische docent en auteur Geoffrey Farthing, die in 2004 overleed, zou naar alle waarschijnlijkheid antwoorden: "Inderdaad, waarom zou u ervoor kiezen om via de TOS te werken?" Geoffrey betwistte de hele raison d'être van de TOS in het licht van zijn overtuigingen over de aard en het doel van de Theosophical Society zoals Madame Blavatsky en de Mahatma's de organisatie oorspronkelijk hadden opgevat. Hij heeft de kwestie eens aangekaart bij de Internationale President van de TOS, als reactie op een 'On The Watch-Tower' artikel (The Theosophist, december 1994) waarin mevrouw Burnier de waarde van de TOS benadrukte als een voertuig voor de realisatie van eenheid.

Zowel dit 'Watch-Tower' artikel als Geoffrey's brief worden hier weergegeven, als een hulpmiddel bij het onderzoeken van de kwestie. Vervolgens geeft de internationale secretaris van de TOS enkele gedachten over deze kwestie.

Radha Burnier¹ in 'On the Watchtower':

De Bodhisattva's leggen een gelofte van mededogen af om anderen van pijn en lijden te verlossen. In De Stem van de Stilte, die de Bodhisattva traditie bepleit, wordt de discipel verteld:

Zult gij u onthouden van actie? Niet zo zal uw ziel haar vrijheid verkrijgen. Om het Nirvana te bereiken moet men Zelfkennis bereiken, en Zelfkennis is van liefdevolle daden het kind.

Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat het basiswerk van de Theosofische Vereniging erin bestaat de mensheid te helpen de oorzaak van het lijden te ontdekken, die zich in de geest bevindt, en vervolgens te leren van dat lijden vrij te worden door de geest te reinigen. Opdat de geest zou ophouden de bron van problemen te zijn, moet het het centrum oplossen dat het zelf is, en dat het heeft gecreëerd. Dat zelf kan, zoals Krishnamurti opmerkte, het best waargenomen worden in relaties en in actie. Hij die zich van actie onthoudt, zoals De Stem van de Stilte duidelijk aangeeft, kan geen vrijheid verwerven, omdat hij geen middelen heeft om te leren over de ingewikkelde en subtiele manieren waarop het zelf werkt en in stand wordt gehouden.

Voor theosofen die, althans theoretisch, begrepen hebben dat eenheid de aard van het bestaan is, moet het dagelijks leven een proces zijn van toekijken hoe het zelf ingrijpt in relaties en verwarring en conflicten scheidt. Naarmate het vermogen tot zelfbewustzijn zich ontwikkelt, wordt het handelen zuiverder en meer waarlijk behulpzaam, omdat de barrière tussen het zelf en de 'ander' wordt geslecht.

**De ideale beloning
voor dienstbaarheid
is een verhoogde kracht
om lief te hebben en
daarom te dienen.**

G.S. Arundale

Onverschilligheid voor het lijden van anderen is een negatieve vorm van egocentrisme en een bewijs van de afwezigheid van zelfbewustzijn. Liefdevolle actie daarentegen laat zien dat er groei is in begrip, en een verzwakking van het zelf-zijn dat scheidt. Liefdevolle dienstbaarheid vergroot het vermogen van de geest om te weten.

De Theosofische Orde van Dienst werd in 1908 door Annie Besant opgericht opdat de som van de pijn in de wereld althans enigszins zou worden verminderd, en tegelijkertijd haar werkers te helpen om door hun

Radha Burnier
1923-2013

dienstbaarheid en de aandacht die zij besteden aan de kwaliteit van hun werk, te leren de geest te zuiveren. De Orde van Dienst heeft dus een tweeledig doel. Vanuit dit gezichtspunt is niet alleen het doen van het werk belangrijk, maar ook de manier waarop het werk wordt gedaan en de zuiverheid van het doel erachter. Het motto dat Annie Besant voor de orde koos is:

'Een vereniging van hen die liefhebben ten dienste van al wat lijdt'.

Er zijn vele daden van liefdadigheid die, van buitenaf gezien, edelmoedig en goed lijken, maar in feite heel anders zijn. Geld dat aan een bedelaar wordt gegeven om iemand van een last te verlossen, is nauwelijks een daad van filantropie te noemen. De Boeddha leerde daarom dat één pot voedsel die met liefde wordt gegeven waardevoller is dan honderd potten die zonder liefde worden gegeven.

Helaas beseffen niet genoeg leden van de Theosofische Vereniging dat de Orde van Dienst een prachtig middel is tot de realisatie van eenheid. Haar werk heeft de potentie om de werker te veredelen en tegelijkertijd de noodlijdenden te verlichten. Toen de Orde werd opgericht ontstonden er vele groepen (toen liga's genoemd) over de hele wereld. In de loop van deze vele jaren is er door de Orde enorm veel werk verricht, maar er zijn ook veel gebieden waar men zich niet bewust is van het belang van dit werk. Op enkele plaatsen is er zelfs sprake geweest van positieve ontmoediging, vanwege een misvatting dat niets de mensen mag afleiden van het hoofdwerk van de TS. Maar zoals Licht op het Pad zegt, de weg naar Wijsheid moet niet slechts langs één weg worden gezocht. Het hoofdwerk van de TS is en moet altijd zijn het bewerkstelligen van de innerlijke transformatie waarvan eerder sprake was. Maar het werk van het geven van onmiddellijke hulp aan hen die het nodig hebben, mag niet worden verwaarloosd. Zoals De Stem van de Stilte zegt:

Laat uw ziel gehoor geven aan elke kreet van pijn, zoals de lotus haar hart ontbloot om de morgenzon te drinken. Laat de felle zon niet één traan van pijn opdrogen voordat zij die zelf hebt weggeveegd van het oog van de lijder. Maar laat elke brandende menselijke traan op uw hart vallen en daar blijven, noch ooit worden weggeveegd, totdat de pijn die hem veroorzaakte is weggenomen.

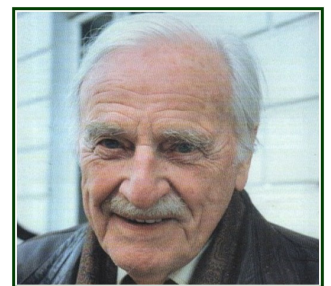
Er zijn talrijke manieren waarop wij allen kunnen helpen om de lichamelijke pijn en ontbering in de wereld te verminderen. TOS-groepen ontplooiën een breed scala van activiteiten, zoals het houden van genezingsdiensten, het verstrekken van gratis medicijnen en medische zorg, het steunen van weeskinderen, het verrichten van dierenwelzijnswerk, het bevorderen van vredescirkels, het helpen van gevangenen en het doneren aan goede doelen. Iedereen, zonder uitzondering, kan iets bijdragen - tijd, energie, geld, of op zijn minst goede wil...

Geoffrey Farthing² antwoordt:

Beste Radha,

Ik las je artikel 'On the Watch-Tower' in het december 1994 nummer van The Theosophist. Het stelt een kwestie aan de orde waarover de meningen zeker zeer uiteenlopen. Men kan niet alles betwisten wat je in je 'Watchtower' opmerkingen hebt gezet, noch veel van wat Annie Besant in haar artikel [in The Theosophist van maart 1908] heeft gezegd. Deze opmerkingen zijn echter alleen van toepassing op de leden van de Theosophical Society en wat dit lidmaatschap in hen zou moeten inboezemen. Zij rechtvaardigen geen afzonderlijke organisatie. Met betrekking tot Theosofie en de Theosofische Vereniging als bevordering van praktische en ethische Theosofie, citeer ik uit een brief uit 1888 van H.P.B. aan de Conventie van Amerikaanse Theosofen:

Velen die nog nooit van de Vereniging hebben gehoord, zijn Theosofen zonder het zelf te weten; want de essentie van de Theosofie is de volmaakte harmonie van het goddelijke met het menselijke in de mens, de aanpassing van zijn goddelijke kwaliteiten en aspiraties en hun heerschappij over de aardse of dierlijke hartstochten in hem. Vriendelijkheid, afwezigheid van elk slecht gevoel of egoïsme, naastenliefde, welwillendheid jegens alle wezens, en volmaakte rechtvaardigheid jegens anderen als jegens zichzelf, zijn de voornaamste kenmerken ervan. Hij die de Theosofie onderwijst, verkondigt het evangelie van goede wil en het omgekeerde hiervan is ook waar - hij die het evangelie van goede wil verkondigt, onderwijst de Theosofie.

Geoffrey Farthing
1909-2004

Verderop in de brief vervolgt H.P.B.:

Theosofen zijn noodzakelijkerwijs vrienden van alle bewegingen in de wereld, intellectueel of gewoon praktisch, voor de verbetering van de toestand van de mensheid. Wij zijn de vrienden van allen die strijden tegen dronkenschap, tegen wreedheid jegens dieren, tegen onrechtvaardigheid jegens vrouwen, tegen corruptie in de maatschappij of in de regering, hoewel wij ons niet met politiek bemoeien. Wij zijn de vrienden van hen die praktische liefdadigheid beoefenen, die trachten iets op te heffen van het enorme gewicht van de ellende die de armen verplettert. Maar, in onze hoedanigheid van Theosofen, kunnen wij ons niet bezighouden met een van deze grote werken in het bijzonder. Als individuen kunnen wij dat doen, maar als theosofen hebben wij een groter, belangrijker en veel moeilijker werk te doen...De functie van theosofen is om de harten en het begrip van de mensen te openen voor liefdadigheid, rechtvaardigheid en vrijgevigheid, eigenschappen die specifiek tot het menselijk koninkrijk behoren en die natuurlijk zijn voor de mens wanneer hij de kwaliteit van een menselijk wezen heeft ontwikkeld. De theosofie leert de dierlijke mens een menselijke mens te zijn en wanneer de mensen hebben geleerd te denken en te voelen zoals waarlijk menselijke wezens zouden moeten voelen en denken, zullen zij humaan handelen en zullen werken van liefdadigheid, rechtvaardigheid en vrijgevigheid spontaan door allen worden gedaan.

Dit is een zeer duidelijke verklaring van de idealen die voor ons als leden van de Theosofische Vereniging liggen. Degenen onder ons die ons lidmaatschap serieus nemen, moeten zich inspannen om naar deze doelen toe te werken.

***Wat jij bent, is de wereld.
En zonder jouw transformatie,
kan er geen transformatie zijn
van de wereld.***

J. Krishnamurti

Het moet echter opgemerkt worden dat, terwijl zij de breedst mogelijke praktische filantropie omvatten, de laatste paragraaf veel belangrijkere zaken aangeeft waar de Vereniging via haar leden de hand aan moet leggen. Het is in dit laatste dat het bezwaar tegen een afzonderlijke organisatie als de Theosofische Orde van Dienst ligt. In haar exclusieve aandacht voor prakti-

sche filantropie wordt deze laatste paragraaf geheel over het hoofd gezien. Er zijn afdelingen in de wereldmaatschappij waar de Theosofische Orde van Dienst zo vereenzelvigd is met de Theosofische Vereniging, dat haar werk een substituut is geworden voor de verbreiding van Theosofie en haar vitale boodschap. Dit is het ernstige bezwaar tegen een afzonderlijke organisatie, vooral omdat de oorspronkelijke organisatie binnen haar praktische programma alles bevat wat als het doel van de afzonderlijke organisatie, d.w.z. de Theosofische Orde van Dienst, wordt genoemd.

Veel leden van de Theosofische Orde van Dienst vervullen, terwijl zij duidelijk een liefdadigheidsbehoefte vervullen, in werkelijkheid het werk van talloze andere liefdadigheidsinstellingen. Er is geen specifiek theosofisch element in wat zij doen. Hun werk wordt in feite een substituut voor hun werk voor de eigenlijke doelstellingen van de Vereniging, namelijk de verspreiding van Theosofie en alle voordelen die daaruit zouden moeten voortvloeien. De Vereniging lijdt onder veel van dergelijke afleidingen van haar eigenlijke functie; de Theosofische Orde van Dienst is er slechts één van. Er zijn grotere en beter georganiseerde liefdadigheidsinstellingen waarvoor ieder lid van de Theosofische Vereniging volkomen vrij is om te werken. Het lijkt mij daarom dat er niet alleen geen enkele rechtvaardiging is voor deze aparte organisatie, maar dat het helpt om de aandacht af te leiden van de eigenlijke functie van de T.S.

Diana Dunningham Chapotin³ geeft commentaar:

Kunnen we, in het licht van Geoffrey's opmerkingen, zeggen dat de TOS (Theosofische Orde van Dienst) een geldige rol heeft? In een ideale wereld, een wereld waarin we allemaal op alle niveaus van ons bewustzijn, en niet alleen op intellectueel niveau, theosofie hebben geassimileerd, zouden we op natuurlijke en spontane wijze zorgdragen voor onze medepelgrims en hen van dienst zijn. Vanuit dit perspectief heeft Geoffrey volkomen gelijk: we zouden helemaal geen aparte organisatie nodig moeten hebben. Maar in de praktijk heeft de TOS, zo kan men stellen, in de loop der jaren zijn nut bewezen. In welk opzicht zou dat zo kunnen zijn?

Het voornaamste doel van de TOS is niet de verspreiding van Theosofie (hoewel gemakkelijk kan worden toegegeven dat de voornaamste activiteit van de TOS tegenwoordig een opvoedkundige is); in feite is haar voornaamste doel het vormen van een kern van universele broederschap, wat in wezen een geestelijke taak is die innerlijke transformatie vereist. Niemand betwist dat het een belangrijke taak van de Theosofen is om de kennis van de Theosofie te populariseren, maar dat wordt evenzeer gedaan door wie we zijn als door wat we weten. Is het mogelijk dat de TS in de loop der decennia een nogal overactief lager mentaal lichaam heeft ontwikkeld? De TOS, met haar nadruk op praktische Theosofie, heeft misschien geholpen om een evenwicht te bewaren.

Verder fungeert de TOS als een forum waar leden hun mening kunnen geven over zaken van algemeen belang en actie kunnen ondernemen zonder de TS als organisatie in te schakelen. Een van de redenen waarom Annie Besant de TOS oprichtte, was de controverse rond de TS als gevolg van het activisme van haar leden, met name de leiders. Sommige leden voelden zich meer op hun gemak met een onafhankelijke organisatorische focus voor hun inspanningen. De TOS is dan nuttig om de steun te bieden die een groep biedt, terwijl de neutraliteit van de TS en de vrijheid van denken van de leden behouden blijven.

Wat is de eigenlijke aard van het TOS-werk zoals het vandaag wordt uitgevoerd? De taak van de internationale secretaris is contact te houden met groepen over de hele wereld. Uit de binnengekomen informatie blijkt dat de TOS niet handelt zoals alle andere liefdadigheidsorganisaties en zich ook niet "uitsluitend bezighoudt met praktische filantropie". De leden zijn van mening dat hun werk een spirituele dimensie heeft. Naar eigen zeggen maken de leringen van eenheid, cyclische gebeurtenissen, polariteit, karma, enz. een belangrijk verschil in de manier waarop zij dienen. Zij troosten nabestaanden, verzorgen bejaarden, geven advies aan ouders die problemen hebben met hun kinderen, demonstreren tegen kernwapens, zetten recyclingsystemen op, leiden scholen, nemen deel aan genezingsgroepen, in de Ronde Tafel werken, de wreedheid van de fabriekslandbouw aan de kaak stellen, en nog veel meer, voelen zij zich over het algemeen deelgenoot van een transformeerd proces. Vraag hen waar de Theosofie is in wat zij doen en zij zullen bijna altijd antwoorden dat de Theosofie er de kern van is. Door TOS gepubliceerde verslagen, correspondentie en interviews lijken dit te bevestigen, nietwaar? Voor zover internationale TOS-functionarissen weten, zijn er geen secties in de Wereldvereniging 'waar de TOS zo vereenzelvigd is met de TS dat haar werk een substituuut is geworden voor de verbreiding van Theosofie en haar vitale boodschap'. In feite heeft de activiteit van de TOS op veel plaatsen veel goodwill van het publiek jegens de Theosofische Vereniging gegenereerd en mensen ertoe gebracht theosofische leringen te onderzoeken waarvan zij anders misschien nooit gehoord zouden hebben.

Overal waar afzonderlijke organisaties worden opgericht, bestaat natuurlijk het gevaar van conflicten. Er zijn gebieden in de theosofische wereld waar de TOS wordt tegengewerkt, hetzij omdat het wordt gezien als een afleiding van het echte werk, zoals Geoffrey aangeeft, hetzij omdat men denkt dat het werkers wegtrekt van de takken van de TS. Maar er zijn veel mensen werkzaam in de TOS die zich gewoon niet aangetrokken voelen tot bijeenkomsten van afdelingen. Zij voelen zich ongeschikt voor het geven van lezingen of voor intellectuele studie en toch begrijpen zij het brede beeld van spirituele evolutie en één menselijke familie en werken zij met plezier voor de TOS. Zij kiezen ervoor in de TOS te werken, zelfs terwijl zij werken voor Amnesty International, het Rode Kruis, een plaatselijk dierenasiel, enz.

Er is geen reden waarom TOS-groepen niet in partnerschap met de Loge zouden kunnen optreden. Dit is de manier waarop de TOS in sommige landen werkt. Ter ondersteuning van het Jaar van het

De T.S. Orde van Dienst streeft ernaar Theosofie praktisch te maken, zodat de som van menselijke ellende binnen en rond de gebieden van elke tak van onze vereniging zichtbaar zal worden verminderd. Zij zal trachten de door theosofische studie verkregen concepten te modelleren, voor hun aanpassing in nuttige vormen van het dagelijks leven [...] en het biedt een gemeenschappelijk werk aan allen die bereid zijn om volgens deze principes te handelen.

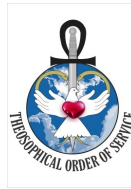
Annie Besant - The Theosophist, maart 1908

Gezin, het Jaar van de Verdraagzaamheid, enz. van de Verenigde Naties, werken de TS en de TOS soms samen in seminars, waarbij deze thema's worden verkend vanuit een theosofische perspectief. De TOS kan helpen om de maandelijkse programma's van de Loge te vullen, in plaats van "werkers weg te nemen". De publicaties van de TOS zijn niet alleen gericht aan TOS-leden, maar ook aan theosofen en vrienden van de theosofische beweging over de hele wereld. Zij verschaffen materiaal voor discussie in TS-afdelingen, alsmede ideeën voor individuele en groepsactie.

De voornaamste rol van de TOS is ongetwijfeld die van het helpen van studenten van de eeuwige wijsheid om wat zij verzamelen tot een kracht voor verandering in hun leven en in de hedendaagse samenleving te maken. *'Theosofie', zei een van de Mahatma's, 'niet slechts een verzameling morele waarheden vertegenwoordigen, een bundel metafysische ethiek, belichaamd in theoretische verhandelingen. Theosofie moet praktisch worden gemaakt: en daarom moet zij worden ontdaan van nutteloze uitweidingen, in de zin van vruchteloze oraties en mooie praatjes'*. De TOS vindt toch zeker wel een plaats in dit werk?

*Uit: Theosophical Order of Service
International Handbook - V3 17/04/2018*

- 1 Radha Burnier (1923-2013): voormalig Internationaal Presidente, Theosofisch Orde van Dienst.
2. Geoffrey Farthing (1909-2004): voormalig Secretaris Generaal van de Theosophical Society (TS) in Engeland.
3. Diana Dunningham Chapotin: voormalig Internationaal Secretaris van de Theosofische Orde van Dienst.

"Welke daad van dienstbaarheid kan verstrekkender zijn dan het zorgvuldig reguleren van de kwaliteit van de gedachten die we denken en de emoties die we in onszelf aanmoedigen? Dit is de voortdurende bijdrage aan de stroom van het leven die door ons allen stroomt. Van moment tot moment kiezen wij de kwaliteit van ons aandeel. Zal het een vertroebelde stroom van verwarde emoties en gedachten zijn, of een verhelderde stroom van zegen?"

De Theosofische Orde van Dienst omarmt mensen van vele verschillende temperamenten en benaderingen ten opzichte van de kunst van het dienen. Als een integraal onderdeel van de Theosofische Vereniging biedt de TOS een plaats waar allen steun en inspiratie kunnen vinden in hun sociale actie als spirituele praktijk."

Tim Boyd, Internationaal President, Theosofische Orde van Dienst

Nancy Secrest
Internationaal Secretaris,
Theosofische Orde van Dienst

Theosofische Orde van Dienst

Vertegenwoordiger Belgische afdeling
Helmut Vandersmissen

Alle informatie is te vinden op de website:

<https://ts-belgium.be>

Email: tos@ts-belgium.be

GSM +32 473 820 806

